

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. szeptember 10.¹

C-392/19. sz. ügy

**VG Bild-Kunst
kontra
Stiftung Preußischer Kulturbesitz**

(a Bundesgerichtshof [szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Szellemi tulajdon – Szerzői és szomszédos jogok az információs társadalomban – 2001/29/EK irányelv – A 3. cikk (1) bekezdése – A »nyilvánossághoz közvetítés« fogalma – A szerzői jog által védett mű áthivatkozási (*framing*) eljárás révén történő beépítése – Az engedélyes honlapján a szerzői jogi jogosult engedélyével szabadon hozzáférhető mű – 6. cikk – Hatásos műszaki intézkedések – 2014/26/EU irányelv – A szerzői és szomszédos jogok közös kezelése – 16. cikk – Az engedélyek megadásának feltételei – A felhasználási szerződés azt előíró feltétele, hogy az engedélyes hatásos műszaki intézkedéseket alkalmazzon az áthivatkozással szemben”

Bevezetés

1. George Lucas Star Wars című filmpozsának hősei képesek voltak arra, hogy a „hiperhajtómű” segítségével a fénysebességnél gyorsabban utazzanak a „hipertérben”. Ehhez hasonlóan az internetfelhasználók hiperlinkek segítségével „utazhatnak” a „kibertérben”. Bár e linkek nem kérdőjelezik meg a fizika *törvényeit* úgy, mint a Star Wars űrhajóinak hiperhajtóműve, mindazonáltal hordoznak néhány kihívást a *törvény* és különösen a szerzői jog szempontjából. E kihívásokat részben már feltárták többek között a Bíróság ítélezési gyakorlatában. A jelen ügy alkalmat ad ezen ítélezési gyakorlat felülvizsgálatára és kiegészítésére.

2. Amikor az internetre gondolunk, akkor általában e hálózat egyetlen, talán leginkább használt funkciójára hivatkozunk: a *World Wide Web-re*, vagy más néven a hálóra vagy világhálóra. Ez a hálózat weblapokon (*web page*) található információegységekből és forrásokból áll. A weblap egy HTLM (*hypertext markup language*) nyelven írt dokumentum, amely esetleg más kapcsolódó forrásokat, többek között képeket, illetve audiovizuális vagy szöveges fájlokat tartalmaz. A weblapok és a tulajdonos által közzétett, és egy vagy több szerveren található esetleges egyéb források strukturált csoportja honlapnak (*website*) minősül.

¹ Eredeti nyelv: francia.

3. Valamely honlap megtekintése során a számítógép kapcsolatot hoz létre azzal a szerverrel vagy szerverekkel, amelyen ez a lap található, és lekéri a lapot alkotó információkat. Ezen információk másolatát ekkor (ideiglenesen) megküldik és rögzítik a számítógép gyorsítótárában, más néven „cache memóriájában”. Ezeket az információkat különleges szoftver, az internetes böngésző segítségével lehet olvasni, és a számítógép képernyőjén megjeleníteni.

4. A hálón található minden forrás, azaz minden fájl, oldal és honlap rendelkezik egy URL (*uniform resource locator*) elnevezésű egyedi azonosítóval, amely egyfajta „internetcímnek” minősül.² Azt az oldalt, amelyre a honlap címe vezet, kezdőlapnak (*home page*) nevezik. Két módszer van arra, hogy a hálón található valamely forráshoz hozzáférjünk az URL cím használatával. Az első módszer e címnek a böngésző címsorába való beírása, a második, amely a jelen ügyben is szerepel, a hiperlink alkalmazása.

5. A hipertext linkek, illetve hiperlinkek (*hypertext links*) „fonják a hálót” (*webbing the Web*). Ezek lehetővé teszik valamely honlapról a más lapon található forrásokhoz való közvetlen hozzáférést. Valójában a hiperlinkek képezik a háló lényegét, és ezek különböztetik meg például az alexandriai könyvtártól. A Bíróság ítélkezési gyakorlatában elismerte a hiperlinkek jelentőségét a háló működése és a szólásszabadság szempontjából.³

6. A hiperlink a böngészőnek szóló, arra irányuló utasítás, hogy egy másik honlapon gyűjtsön forrásokat. A hiperlink a cél-forrás URL címét, az eredeti internetes oldalra mutató hivatkozást szimbolizáló szöveget vagy képet,⁴ valamint esetlegesen más elemeket – például a cél-forrás képernyőn történő megnyitásának módját – fejezi ki HTML nyelven. A link a működéshez általában aktivitást (kattintást) igényel.

7. Az egyszerű link kizárólag annak a lapnak az URL címét tartalmazza, amelyre mutat, vagyis a kezdőlapét. A linkre való kattintást követően ez az oldal vagy azon az oldalon nyílik meg, ahol a link volt, vagy pedig egy új ablakban. A böngésző címsora az új lap URL címét mutatja, így a felhasználó tudatában van annak, hogy lapot váltott. Ugyanakkor léteznek más típusú linkek is.

8. Az úgynevezett „mélylink” (*deep link*) nem a céllap kezdőlapjára, hanem ezen lap egy másik oldalára, vagy akár az e lapon található konkrét forráshoz, például grafikai vagy szöveges fájlhoz vezet.⁵ Minden oldálnak és forrásnak van ugyanis URL címe, amely a linkben használható a lap egyetlen fő címe helyett. A mélylink figyelmen kívül hagyja a céllapon a böngészés feltételezett sorrendjét, és megkerüli annak kezdőlapját. Ugyanakkor mivel az internetes oldal URL címe rendszerint tartalmazza a lap nevét, a felhasználó mindig tájékoztatva van az általa éppen megtekintett lapról.

9. Valamely internetes oldal a szövegen kívül más forrásokat is tartalmazhat, többek között grafikus vagy audiovizuális fájlokat. E fájlok nem képezik az oldalt alkotó HTML dokumentum szerves részét, hanem ahhoz kapcsolódnak. E források beágyazása (*embedding*) olyan különleges utasítások segítségével történik, amelyek a HTML nyelven e célból léteznek. Például egy kép beágyazása céljából létezik a „kép” () tag.⁶ Ezt a taget rendszerint arra használják, hogy

² Ahhoz, hogy meg lehessen találni a forrásokat az interneten, ezeket az URL címeket a DNS (*domain name eerver*) szerverek segítségével az említett forrásokat tároló szerverek IP (*Internet protocol*) címeivé kell átalakítani. Ez a művelet szerzői jogi szempontból nem releváns.

³ 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 45. pont).

⁴ A hipertext link általában a következőképpen néz ki: „[a link leírása az eredeti lapon]”. A <a> elem („tag”) azt jelzi, hogy linkről, valamint a lap azon helyéről van szó, amely a link kezdőpontja.

⁵ A jelen indítványban (az elektronikus változatban) a Bíróság ítélkezési gyakorlatára való hivatkozások a mélylinkek példái.

⁶ Más fájltypusok beágyazása céljából más tagek is léteznek, mint például az „<audio>”, a „<video>”, az „<object>” vagy az „<embed>”.

valamely internetes oldalon megjelenítsenek egy az oldallal azonos szerveren tárolt grafikus fájlt (helyi fájlt). Ugyanakkor elegendő a „kép” „source” paraméterében a helyi fájl címét („relatív URL”) egy másik honlapon található fájl címével („abszolút URL”) helyettesíteni ahhoz, hogy azt saját internetes oldalunkon beágyazzuk anélkül, hogy azt reprodukálni kellene.⁷

10. Ez a technika a hiperlink funkcióját használja ki, vagyis azt, hogy az elem – például egy kép – származási helyéről (a célhonlapról) jelenik meg a böngészőben, tehát nem reprodukálják annak a lapnak a szerverén, amelyen az látható. Ugyanakkor a beágyazott elem automatikusan megjelenik anélkül, hogy bármilyen linkre rá kellene kattintani. A felhasználó szempontjából ez a hatás azonos egy olyan fájl hatásával, amely ugyanazon az oldalon található, amelyen megjelenik. Ez a gyakorlat *inline linking* vagy *hotlinking* néven ismert.

11. A *framing* egy olyan technika, amely lehetővé teszi a képernyő több részre osztását: e részek mindegyike önállóan megjeleníthet egy eltérő oldalt vagy forrást. Így a képernyő egy részén meg lehet jeleníteni az eredeti internetes oldalt, a másik részén pedig egy másik lapról származó oldalt vagy egyéb forrást. Ezt a másik oldalt nem reprodukálják az azt tartalmazó lap szerverén, hanem mélylink révén közvetlenül tekintik meg. E link céloldalának URL címét gyakran leplezik, így a felhasználónak olyan benyomása lehet, hogy egyetlen internetes oldalt tekint meg, miközben valójában két (vagy több) oldalról van szó.

12. A *framinget* jelenleg elavultnak tekintik, és felhagytak vele a HTLM (HTML5) nyelv utolsó változatában. A *framinget* az *inline frame*⁸ váltotta fel, amely lehetővé teszi, hogy valamely külső forrást, például valamely honlapot, oldalt, vagy akár valamely másik lapról származó oldal egy részét olyan keretbe helyezzék, amelyek méretét és elhelyezkedését a szóban forgó internetes oldal létrehozója szabadon határozza meg. Az *inline frame* az ezen oldalt magában foglaló elemként működik, mivel ez a technika a hagyományos *framingtől* eltérően nem a képernyő felosztásának egyik technikája, hanem a külső források internetes oldalba való beágyazásának (*embedding*) eszköze.

13. A dolgokat tovább bonyolítja, hogy az *inline frame* a hiperlink nyitóhelyeként határozható meg.⁹ Így módon, miután a linket (kattintással) aktiválták, a cél-forrás egy keretben nyílik meg (amelynek szélei a képernyőn vagy láthatók vagy nem láthatók), a linket tartalmazó oldal létrehozója által meghatározott helyen.¹⁰

14. Ezek a műveletek összetettnek tűnhetnek, és alapos számítógépes ismereteket igényelhetnek, de a honlapok létrehozását szolgáló számos szolgáltatás és a tartalommegosztási platformok automatikussá teszik ezeket az eljárásokat, ezáltal lehetővé téve internetes oldalak létrehozását, tartalmak beágyazását és hiperlinkek létrehozását, ezen ismeretekkel való rendelkezés nélkül is.

15. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a szerzői jogi védelem alatt álló teljesítményekre mutató hiperlinkek, amelyeket e jogok jogosultjának engedélyével az interneten szabadon hozzáférhetővé tettek, nem minősülnek az említett jogosult engedélyét igénylő cselekményeknek.¹¹ Az újabb ítélkezési gyakorlat ugyanakkor azt követeli meg, hogy az ítélkezési

⁷ Az utasítás formája ilyenkor a következő: „”.

⁸ „<iframe>” tag.

⁹ Azáltal, hogy a „cél” (*target*) paraméter értékeként az *inline frame* nevét adják meg a link HTML nyelvű leírásában („[a link látható leírása]”).

¹⁰ A HTML nyelv különböző funkcióira vonatkozó műszaki információk tekintetében többek között a <https://developer.mozilla.org> és a <https://www.w3schools.com/html> honlapokra hivatkozom.

¹¹ Lásd többek között: 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, a rendelkező rész 1. pontja).

gyakorlat ezen vívmányát némileg eltérő fényben vegyük figyelembe. Ily módon el kell dönteni, hogy az, hogy a szerzői jogok jogosultja a műve hiperlinkek formájában és *framing* segítségével történő használatának megakadályozására szolgáló műszaki eszközöket alkalmaz, megváltoztatja-e a szerzői jogi szempont értékelését. Véleményem szerint újra meg kell továbbá vizsgálni a más honlapokról származó művek internetes oldalakba való beágyazásával kapcsolatos problémát (*inline linking*).

Jogi háttér

Az uniós jog

16. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹² 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

[...]

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt jogok nem merülnek ki a nyilvánossághoz közvetítés vagy a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel egyetlen, e cikkben említett cselekménye révén sem.”

17. A 2001/29 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok megfelelő jogi védelmet biztosítanak a hatásos műszaki intézkedések olyan megkerülése ellen, amelyet olyan személy hajt végre, aki tudja, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellene, hogy cselekményének célja a műszaki intézkedés megkerülése.

[...]

(3) Ezen irányelv alkalmazásában »műszaki intézkedés« minden olyan technológia, eszköz vagy alkatrész, amely rendes működése során alapvetően arra szolgál, hogy a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények tekintetében megelőzze, illetve megakadályozza a jogszabályban meghatározott szerzői jog vagy szomszédos jogok, illetve a 96/9/EK irányelv¹³ III. fejezetében foglalt *sui generis* jog jogosultja által nem engedélyezett cselekményeket. A műszaki intézkedés akkor minősül »hatásosnak«, ha a jogi védelem alatt álló mű vagy más teljesítmény felhasználását a jogosult valamely hozzáférés-ellenőrzési vagy védelmet nyújtó eljárással – így például kódolással, titkosítással vagy a mű vagy más teljesítmény egyéb átalakításával – vagy olyan másolatkészítést ellenőrző mechanizmus útján ellenőrzi, amely a védelem célját megvalósítja.”

¹² HL 2001. L 167., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10. 32. o.

¹³ Az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1996. L 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 459. o.).

18. A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁴ 16. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók jóhiszeműen folytassanak tárgyalásokat a jogok engedélyezésére vonatkozóan. A közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók kötelesek egymásnak megadni minden szükséges tájékoztatást.

(2) A felhasználás engedélyezésének objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell történnie. A jogok engedélyezésekor a közös jogkezelő szervezetek nem kötelesek az egyéb online szolgáltatásokra vonatkozóan irányadónak tekinteni a felhasználóval kötött megállapodásban szereplő engedélyezési feltételeket, ha a felhasználó olyan új típusú online szolgáltatást nyújt, amely kevesebb mint három éve áll az uniós fogyasztók rendelkezésére.

[...]”

A német jog

19. A 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett nyilvánossághoz közvetítés jogára a német jogban az 1965. szeptember 9-i Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (a szerzői és szomszédos jogokról szóló törvény, a továbbiakban: UrhG)¹⁵ 19 bis. §-a („hozzáférhetővé tétel”) és 15. §-ának (2) bekezdése (a nyilvánossághoz közvetítés „meghatározatlan” joga) vonatkozik.

20. A 2001/29 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését az UrhG 95 bis. §-a ültette át a német jogba.

21. A 2014/26 irányelv 16. cikkének (1) és (2) bekezdését átültető 2016. május 24-i Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften – Verwertungsgesellschaftengesetz (a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek útján történő kezeléséről szóló törvény, a továbbiakban: VGG)¹⁶ 34. §-a (1) bekezdése első mondatának értelmében azon jogok vonatkozásában, amelyek kezelését rájuk bízták, a közös jogkezelő szervezetek kötelesek észszerű feltételek mellett felhasználási engedélyt adni minden olyan személynek, aki azt kéri.

Az alapeljárás tényállása, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

22. A Verwertungsgesellschaft Bild-Kunst (a továbbiakban: VG Bild-Kunst) Németországban a művészetek területén működő szerzői jogi közös jogkezelő szervezet. A Stiftung Preußischer Kulturbesitz (a továbbiakban: SPK) német jog szerinti alapítvány.

23. Az SPK a Deutsche Digitale Bibliothek (a továbbiakban: DDB) üzemeltetője, amely egy a német kulturális és tudományos intézményeket hálózatba szervező kulturális és tudományos digitális könyvtár.

¹⁴ HL 2014. L 84., 72. o.; helyesbítés: HL 2015. L 233., 8. o.

¹⁵ BGB1 1965. I, 1273. o.

¹⁶ BGB1 2016. I, 1190. o.

24. A DDB honlapja a részt vevő intézmények webportáljain tárolt digitalizált tartalmakra mutató linkeket tartalmaz. A DDB mint „digitális kirakat” maga csak miniatűröket (*thumbnails*) tárol, azaz a képeknek az eredeti méretüknél kisebb méretű változatait. Amennyiben a felhasználó a keresési eredmények valamelyikére kattint, átirányítják az adott tárgynak a DBB honlapján található oldalára, amely az illusztráció nagyított változatát (440 × 330 pixel) tartalmazza. Ezen illusztrációra kattintva vagy a „nagyító” funkciót használva, a miniatűr nagyított, legfeljebb 800 × 600 pixel felbontású változata jelenik meg egy *lightboxban* (azaz sötétített háttér előtt). Egyébiránt a „Tárgy megjelenítése az eredeti lapon” gomb az intézmény honlapjára mutató közvetlen linket tartalmaz (vagy a kezdőlapjára mutató egyszerű linket, vagy mélylinket a tárgy oldalára). A DDB a műveket az e műveken fennálló szerzői jogok jogosultjainak engedélyével használja.

25. A VG Bild-Kunst a katalógusában található művek miniatűr formájában történő felhasználására vonatkozó felhasználási szerződés megkötését az SPK-val egy olyan rendelkezés beillesztésétől teszi függővé, amely szerint az engedélyes kötelezettséget vállal arra, hogy a szerződésben szereplő művek és védelem alatt álló teljesítmények felhasználása során azokat hatáson műszaki intézkedésekkel védi a DBB honlapján megjelenített művek és védelem alatt álló teljesítmények miniatűrjeit érintő, harmadik személyek által végzett *framinggel* szemben.

26. Az SPK, mivel úgy ítélte meg, hogy az ilyen szerződéses rendelkezés szerzői jogi szempontból nem észszerű, megállapítás iránti keresetet indított a Landgericht (regionális bíróság, Németország) előtt annak megállapítása céljából, hogy a VG Bild-Kunst a szóban forgó engedélyt anélkül köteles megadni az SPK-nak, hogy ez az engedély ezen műszaki intézkedések végrehajtásától függene. E keresetet a Landgericht (regionális bíróság) eredetileg elutasította. Ez utóbbi ítéletet az SPK fellebbezése alapján a Kammergericht (regionális felsőbíróság, Németország) hatályon kívül helyezte. A VG Bild-Kunst felülvizsgálati kérelmében az SPK keresetének elutasítását kéri.

27. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) egyrészt kiemeli, hogy a VGG 34. §-a (1) bekezdése első mondatának értelmében azon jogok vonatkozásában, amelyek kezelését rájuk bízta, a közös jogkezelő szervezetek kötelesek észszerű feltételek mellett felhasználási engedélyt adni minden olyan személynek, aki azt kéri. A kérdést előterjesztő bíróság másrészt jelzi, hogy a jelen ügyben alkalmazandó ítélkezési gyakorlata szerint elfogadott, hogy a közös jogkezelő szervezetek kivételesen eltérhetnek kötelezettségüktől, és megtagadhatják az engedély megadását, feltéve hogy e megtagadás nem minősül monopolhelyeztetel való visszaélésnek, és feltéve, hogy az engedély iránti kérelemmel szemben elsőbbséget élvező jogos érdekekre hivatkozhatnak. E tekintetben az objektív módon igazolt kivétel fennállásának megállapításához mérlegelni kell az érdekeltek érdekeit, figyelembe véve a törvény célját, valamint a közös jogkezelő szervezetek ezen elvi kötelezettsége mögött meghúzódó célt.

28. A felülvizsgálati kérelem kimenetele attól függ, hogy a harmadik személy honlapján a jogosult hozzájárulásával a DDB-éhez hasonló honlapon hozzáférhető *framing* útján történő beágyazás a mű 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett nyilvánosságához közvetítésének minősül-e, amennyiben az megkerüli a jogosult által a *framinggel* szemben alkalmazott vagy részéről az engedélyes számára előírt védelmi intézkedéseket. Ha ez lenne a helyzet, az érintené a VG Bild-Kunst tagjainak jogait, és ez utóbbi megalapozottan kérhetné a *framinggel* szembeni műszaki intézkedések végrehajtására vonatkozó kötelezettség beiktatását az SPK-val kötött felhasználási szerződésbe.

29. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság), mivel kétségei támadtak az e kérdésre adandó választ illetően, tekintettel a Bíróságnak az internetes hiperlinkek használatára vonatkozó ítélkezési gyakorlatára, úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Egy szabadon hozzáférhető [honlapon] a jogosult beleegyezésével elérhető műnek egy harmadik személy [honlapjára] [»áthivatkozás« (*framing*)] útján történő beágyazása a mű [2001/29 irányelv] 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánosságához közvetítését jelenti-e, ha az a jogosult által [az áthivatkozás] ellen hozott vagy kezdeményezett védelmi intézkedések megkerülésével történik?”

30. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2019. május 21-én érkezett a Bírósághoz. Írásbeli észrevételeket nyújtottak be az alapeljárásban részt vevő felek, a francia kormány, valamint az Európai Bizottság. Ugyanezen felek képviseltették magukat a 2020. május 25-én tartott tárgyaláson.

Elemzés

31. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ a Bíróságtól, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy egy szabadon hozzáférhető honlapon a jogosult beleegyezésével elérhető műnek egy harmadik személy honlapjára *framing* útján történő beágyazása a mű e rendelkezés értelmében vett nyilvánosságához közvetítését jelenti-e, amennyiben az a jogosult által a *framing* ellen hozott vagy előírt védelmi intézkedések megkerülésével történik.

32. Mind a kérdést előterjesztő bíróság, mind az észrevételeket előterjesztő felek olyan válaszokat javasolnak erre a kérdésre, amelyek szerintük a Bíróságnak a hiperlinkek szerzői jogi értékelésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatából következnek. Az ezen ítélkezési gyakorlatra vonatkozó elemzésük azonban egymásnak ellentmondó eredményekre vezet. Míg ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság, valamint a VG Bild-Kunst, a francia kormány és a Bizottság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre igenlő választ javasol, az SPK komoly érveket fejt ki az elutasító válasz mellett.

33. Osztom azt az álláspontot, amely szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz részben levezethető a Bíróság ítélkezési gyakorlatából. Úgy tűnik azonban számomra, hogy ezt az ítélkezési gyakorlatot a hiperlinkeket közvetlenül nem érintő újabb ítélkezési gyakorlatot figyelembe vevő elemzést követően pontosítani kell.

A hiperlinkekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat

34. A szerzői jogi védelem alatt álló teljesítmények interneten történő hozzáférhetővé tétele a nyilvánosságához közvetítés 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében előírt kizárólagos jogának körébe tartozik.¹⁷ E jog magában foglalja „műveik vezetékes vagy vezeték nélküli eszközökkel történő [közvetítését a] nyilvánosság számára, beleértve az oly módon történő

¹⁷ A jelen indítványban az egyszerűség érdekében a szerzőket a műveik felett megillető jogról beszélek. Ugyanez az elemzés azonban *mutatis mutandis* az egyéb védelem alatt álló teljesítményekre, különösen a 2001/29 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében felsoroltakra is vonatkozik.

hozzáférhetővé tételt is, hogy annak tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg”. Az interneten a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétel játssza az elsődleges szerepet, noha a „hagyományos” közvetítés is jelen van.¹⁸

35. A hiperlinkekre vonatkozóan tehát az a kérdés merül fel, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e az, ha valaki más interneten (pontosabban a hálón) is hozzáférhető művére mutató linket helyeznek el egy internetes oldalon, azaz hogy az ilyen link beágyazása az e műre vonatkozó szerzői jogok jogosultjának kizárólagos joga alá tartozik-e.

36. A Svensson és társai ítéletben¹⁹ a Bíróság erre a kérdésre főszabály szerint nemleges választ adott. A Bíróság először is megállapította, hogy a hiperlink valóban közvetítési cselekménynek minősül, mivel a link közvetlen hozzáférést biztosít a felhasználók számára a műhöz.²⁰ E közvetítés meghatározatlan és viszonylag jelentős számú címzett, vagyis a nyilvánosság felé irányul.²¹

37. Másodszor azonban a Bíróság úgy ítélte meg, hogy egy honlapon már szabadon hozzáférhető mű esetében a más honlapon elhelyezett hiperlink által megcélzott közönség nem minősül új közönségnek az eredeti közvetítés közönségéhez képest. A Bíróság ugyanis úgy tekintette, hogy az eredeti közvetítés által célzott közönség valamely szabadon hozzáférhető honlap lehetséges látogatóinak összességéből, vagyis valamennyi internetfelhasználóból áll. Az eredeti közvetítés során a szerzői jogok jogosultjának tehát mindezeket a felhasználókat figyelembe kellett vennie.²² Logikus módon a hiperlink nem biztosíthat hozzáférést a műhöz a felhasználók szélesebb köre számára.

38. Márpedig az eredeti közvetítéssel azonos módon történő másodlagos közvetítés esetében (ez a helyzet a hálón folytatott valamennyi közvetítés esetében) a Bíróság ítélkezési gyakorlata új közönség meglétét követeli meg ahhoz, hogy e másodlagos közvetítés a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében előírt nyilvánossághoz közvetítéshez való kizárólagos jog körébe tartozzon.²³

39. A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy ahhoz, hogy egy olyan hiperlinket (a szóban forgó ítélet terminológiája szerint „kattintható linket”) helyezzenek el egy honlapon, amely egy az interneten már szabadon hozzáférhető, szerzői jogi védelem alatt álló műre mutat, nem szükséges az e művön fennálló szerzői jogok jogosultjának engedélye.²⁴ Más lenne a helyzet kizárólag abban a helyzetben, ha a link lehetővé tenné az eredeti honlapon a műhöz való hozzáférést korlátozó intézkedések megkerülését, amely esetben e link hatására bővülne az eredeti közvetítés nyilvánossága, és az új közönség számára biztosítana hozzáférést.²⁵

40. Ezt az elemzést a *framinget* használó hiperlinkek tekintetében gyorsan megerősítették.²⁶

¹⁸ Ez a helyzet többek között az online rádiók (*web radio*) esetében.

¹⁹ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

²⁰ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 18–20. pont).

²¹ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 22. pont).

²² 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 25–27. pont).

²³ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁴ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 27. pont).

²⁵ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 31. pont).

²⁶ 2014. október 21-i BestWater International végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315, rendelkező rész).

41. Ezt követően a Bíróság pontosította, hogy a fent leírt elemzés csak akkor alkalmazandó, ha a mű eredeti közvetítésére a szerzői jogi jogosult engedélyével került sor.²⁷

42. Az olyan honlapokra mutató linkeket illetően, amelyeken a szerzői jogi jogosultak engedélye nélkül tesznek hozzáférhetővé műveket a nyilvánosság számára, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy azok a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősülnek, ha a linket elhelyező felhasználó tudta vagy tudnia kellett, hogy ez a link a szerzői jog által megkövetelt engedély nélkül a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett műre mutat.²⁸ Amennyiben e felhasználó haszonszerzési célból jár el, az ügy ezen ismeretét megdönthető módon vélelmezni kell.²⁹

43. A hiperlinkekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat összefoglalásaként, amennyiben a link a szerzői jogi jogosult engedélyével a nyilvánosság számára már hozzáférhetővé tett és szabadon hozzáférhető mű felé irányul, e link nem minősül a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek, mivel e link, noha közvetítési cselekménynek minősül, olyan közönséget céloz meg, amelyet a szerzői jogi jogosult már figyelembe vett az eredeti hozzáférhetővé tétel során, vagyis az összes internetfelhasználót.

A hiperlinkekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat kritikus elemzése

44. Az ítélkezési gyakorlat fent felidézett megoldásai első ránézésre nem mindig nyilvánvalóak, és kérdéseket vethetnek fel, különösen három fontos pontot illetően: a linkek „közvetítési cselekményeknek” (hozzáférhetővé tétel) minősítése, az ügy ismerete szubjektív feltételének bevezetése a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának meghatározásába és az új nyilvánosság feltételének internetre történő alkalmazása.³⁰

A hiperlinkek „közvetítési cselekményeknek” minősítése

45. Amint arra a jelen indítvány 36. pontjában emlékeztettem, a Bíróság a Svensson és társai ítéletben³¹ úgy tekintette, hogy az interneten hozzáférhető, védett műre mutató hiperlink e mű nyilvánossághoz közvetítésének minősül a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szabályozott nyilvánossághoz közvetítés joga szempontjából. Ez az állítás azonban műszakilag korántsem nyilvánvaló.³²

²⁷ 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 43. pont).

²⁸ 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 49. pont).

²⁹ 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 51. pont).

³⁰ Ehhez az ítélkezési gyakorlathoz a jogtudomány is számos többé-kevésbé kritikus megjegyzést fűzött. A szakirodalom azonban messze nem egyöntetű, különösen a hiperlinkek megfelelő kezelését illetően az uniós szerzői jog keretében. Példaként említem azokat az álláspontokat, amelyeket ezzel kapcsolatban három szerzői jogi egyesület fogadott el: Association Littéraire et Artistique Internationale, *ALAI Report and Opinion on a Berne-compatible reconciliation of hyperlinking and the communication to the public right on the internet*, elfogadva 2015. június 17-én (ez az ugyanezen tárgyban 2013. szeptember 15-én elfogadott álláspontot módosítja); European Copyright Society, *Opinion on the Reference to the CJEU in Case C-466/12 Svensson*, 2013. február 18., valamint International Association for the Protection of Intellectual Property, *Resolution on Linking and Making Available on the Internet*, 2016. szeptember 20. Ezen álláspontok eltérő következtetései azt mutatják, hogy nincs egységes és egyértelmű megoldás a hiperlinkek művek nyilvánossághoz közvetítéséhez való jog szempontjából történő minősítésének problémájára.

³¹ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

³² E szempont alapos elemzését lásd: Wathetel főtanácsnok GS Media ügyre vonatkozó indítványa, (C-160/15, EU:C:2016:221, 48–60. pont).

46. Természetesen nem osztom az e tárgyban kifejtett azon véleményt, amely szerint minden egyes közvetítési cselekménynek szükségszerűen magában kell foglalnia a mű közvetítését vagy továbbközvetítését.³³ Közelebbről a hálón a kommunikáció leggyakoribb formája, azaz a műveknek a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tétele, hogy a nyilvánosság tagjai azokhoz az általuk egyénileg megválasztott helyen és időpontban férjenek hozzá, nem feltételez semmilyen közvetítést. Ilyen esetben a művet a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszik, azaz tárolják a szóban forgó honlapot tároló szerveren, a közönség pedig az URL-cím révén hozzáférhet ehhez a laphoz. A mű átvitelének valamely formájára csak a közönség tagjának az említett szerverhez való hozzáférést követően kerül sor, mivel e hozzáférés az ügyfél számítógépén megtekintett internetes oldal időleges többszörözését eredményezi.

47. Márpedig a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a közvetítés fennállásához elegendő, ha valamely művet a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesznek, anélkül hogy meghatározó lenne, hogy a nyilvánosság tagjai ahhoz ténylegesen hozzáférnek-e.³⁴ Másként fogalmazva, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a műnek a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételekor, még a mű tényleges átvitele előtt érvényesül.

48. Mindemellett az interneten már szabadon hozzáférhető műre mutató hiperlink esetében a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételre az eredeti honlapon kerül sor. A link pedig csupán egy utasítás az internetes böngészőnek arra, hogy a link részét képező URL-cím alapján férjen hozzá e honlaphoz. A felhasználót tehát egy másik honlapra irányítják át. A kapcsolat (és így a mű átvitele) ezt követően közvetlenül a felhasználó kliens számítógépe, és azon szerver (néha több szerver) között történik, amelyen a link céllapja található, az e linket tartalmazó lap közvetítése nélkül.³⁵ Egyébiránt az az URL-cím, amelyre a link mutat, rendszerint a linkre vonatkozó jobb kattintás (*right click*) esetén jelenik meg. Ezt a linket a böngésző címsorából a hiperlink által érintettel azonos helyre való eljutás céljából le lehet másolni. A link csak automatikussá teszi ezt az eljárást, lehetővé téve az „egy kattintással” való hozzáférést egy másik honlaphoz.

49. A Bíróság azonban túlmént e tisztán technikai elemzésen, amikor úgy vélte, hogy a hiperlink közvetítési cselekménynek minősül, mivel egy másik honlapon található műhöz „közvetlen hozzáférést” biztosít.³⁶

50. Véleményem szerint ez a funkcionális megközelítés más elemeket is figyelembe vesz, mint a célhonlaphoz való csatlakozás létrehozásának automatizálását. Ami sokkal fontosabb, és ami a hiperlinkek, mint a háló központi elemének erejét adja, az az, hogy a link tartalmazza a céloldal URL-címét, mentesítve a felhasználót e cím megkeresése alól (vagy pedig a link a felhasználó által végzett keresés eredménye, mint az internetes keresőmotorok esetében). Valamely forrás ugyanis hiába érhető el az interneten, ahhoz csak az URL-címe révén lehet hozzáférni. Amennyiben a felhasználók nem bírnak tudomással e címről, annak elérhetősége pusztán elméleti jellegű. Márpedig egy internetes oldal URL-címe továbbításának leghatékonyabb módja az, hogy az ezen oldalra mutató hiperlinket hozunk létre. A háló „telefonkönyvei”, a keresőmotorok nem véletlenül használják a hiperlinkek technikáját.

³³ European Copyright Society, i. m.

³⁴ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 19. pont).

³⁵ Az eredmény megjelenése a felhasználó számára eltérő lehet attól függően, hogy milyen módon nyitják meg a link céloldalát: a link kezdő lapja helyett a böngésző új ablakában vagy a kiinduló oldalon található keretben is megjelenhet (*framinget* használó link). Többek között ebben utóbbi helyzetben a felhasználónak az a benyomása lehet, hogy kizárólag a link kiinduló oldalához csatlakozik. Ugyanakkor a műszaki működés minden ilyen esetben ugyanaz – közvetlen kapcsolat jön létre a link céllapjával.

³⁶ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 18. pont).

51. Véleményem szerint tehát ez az URL-címe (vagy az e művet tartalmazó internetes oldal címe) által meghatározott műhöz való közvetlen hozzáférés biztosítását jelentő műszaki képesség indokolja a hiperlinkek „közvetítési cselekményeknek” minősítését a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából.

A nyilvánossághoz közvetítés szubjektív eleme

52. Emlékeztetül, a Bíróság által a Svensson és társai ítéletben³⁷ kialakított ítélkezési gyakorlatbeli szabály, amely szerint az interneten szabadon hozzáférhető műre mutató hiperlink nem minősül a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek, csak akkor alkalmazható, ha a szóban forgó művet a szerzői jogi jogosult engedélyével tették a nyilvánosság számára hozzáférhetővé.

53. Ellenkező esetben, vagyis ha a művet az említett jogosult engedélye nélkül tették hozzáférhetővé, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következő jogi helyzet sokkal összetettebb. A Bíróság ugyanis kimondta, hogy ilyen helyzetben a nyilvánossághoz közvetítés fennállása attól függ, hogy a linket elhelyező felhasználó tudta-e, vagy tudnia kellett-e, hogy az e link által célzott művet a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül tették a nyilvánosság számára hozzáférhetővé. A hasznoszerzési célból szolgáltatott linkek esetében vélelmezni kell az ok ismeretét, azzal, hogy e vélelem megdönthető.³⁸

54. A Bíróság e megkülönböztetést azzal a jogszerű céllal tette, hogy megőrizze a megfelelő egyensúlyt egyrészt a szerzői jogok jogosultjainak érdeke, másrészt a védelem alatt álló teljesítmények felhasználói érdekeinek és alapvető jogainak védelme között.³⁹ Mindazonáltal ez a megoldás a szerzői jog általános szabályai szempontjából nagyon szokatlan, különösen mivel egy objektív elem, nevezetesen a kizárólagos szerzői jog hatálya alá tartozó cselekmények terjedelmének meghatározásába egy szubjektív feltételt (az ügy ismeretét) vezet be.⁴⁰

Az új közönség feltétele

55. Bár a szerzői jogi védelem alatt álló művek nyilvánossághoz közvetítése fennállásának értékelésére vonatkozó új közönség feltételének alkalmazását már a 2001/29 irányelv hatálybalépése előtt felvázolták,⁴¹ a Bíróság csak ezen irányelv hatálybalépését követően vette át ezt a feltételt, legelőször a televízióadások továbbközvetítésével összefüggésben.⁴² E feltétel jelenlegi megfogalmazása szerint ahhoz, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősüljön, és így az említett jogosult kizárólagos joga alá tartozzon, a védett műnek az eredeti közvetítéssel azonos műszaki eszközzel történő másodlagos nyilvánossághoz közvetítésének új közönséget kell megcéloznia, azaz olyan közönséget, amelyet a szerzői jogi jogosult az eredeti közvetítés során nem vett figyelembe.⁴³

³⁷ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

³⁸ 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, rendelkező rész).

³⁹ 2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644, 44–49. pont).

⁴⁰ A jogtudomány szerint azonban e megoldás szükséges lehet a Bíróság által a nyilvánossághoz közvetítés kizárólagos jogának terjedelmére vonatkozóan elfogadott tág értelmezés hatásainak enyhítéséhez (lásd Husovec, M., „How Europe Wants to Redefine Global Online Copyright Enforcement”, in: Synodinou, T. E. [szerk.], *Pluralism or Universalism in International Copyright Law*, Wolters Kluwer, 2019, 513. és azt követő oldalak, különösen 526. o.).

⁴¹ Lásd: La Pergola főtanácsnok Egeda ügyre vonatkozó indítványa (C-293/98, EU:C:1999:403, többek között 22. pont).

⁴² 2006. december 7-i SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764, 40. pont).

⁴³ Lásd legutóbb: 2019. december 19-i Nederlands Uitgeversverbond és Groep Algemene Uitgevers ítélet (C-263/18, EU:C:2019:1111, 70. pont).

56. Az internetre alkalmazva ez a feltétel abból a – valamiféle jogi fikció⁴⁴ körébe tartozó – feltevésből indul ki, hogy onnantól kezdve, hogy a művet a hálón a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetővé tették, azt bármely internetfelhasználó megtekintheti, és ezért úgy kell tekinteni, hogy a szerzői jogi jogosult az eredeti hozzáférhetővé tétel során e felhasználók összességét vette figyelembe mint közönséget.⁴⁵ Annak, hogy itt jogi fikcióról beszélek, az az oka, hogy ez az állítás, bár elméletileg igaz, figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a háló által kialakított kibertér egyszerűen túl széles körű ahhoz, hogy bárki megismerhesse annak valamennyi forrását, és még inkább, hogy hozzáférhessen azokhoz.

57. Márpedig ez az előfeltevés nemcsak hogy mesterségesen kialakított és fiktív premisszán alapul, hanem ha logikáját a végletekig követjük, az a nyilvánossághoz közvetítés jogának kimerüléséből ered, amelyet pedig a 2001/29 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése kifejezetten kizár. Amint azt az alábbiakban bemutatom, úgy tűnik, hogy ezen az előfeltevésen a Bíróság ítélkezési gyakorlata már túllépett.

A hiperlinkekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat új értelmezése

58. A Bíróságnak a hiperlinkekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatának ezen elemzése alapján – anélkül, hogy azt megkérdőjelezném – a Bíróság újabb ítélkezési gyakorlatának megfelelően fejlődő értelmezést javaslok.

59. Bár a Bíróság a szerzői jog klasszikus terminológiai apparátusának keretében marad, amikor meghatározza a kizárólagos szerzői jog hatálya alá tartozó cselekményeket, és megkülönbözteti azoktól a cselekményektől, amelyek nem tartoznak e jog hatálya alá, nem szerzői jogi elméleti művet ír. Az uniós jog, a jelen esetben a 2001/29 irányelv értelmezésére hivatott Bíróságnak – noha vitathatatlanul absztrakt módon, tehát *erga omnes* hatállyal, mindazonáltal egy nemzeti bíróság által elé terjesztett konkrét jogvita alapján – olyan választ kell adnia, amely lehetővé teszi e bíróság számára valamely fél felelősségének megállapítását a szerzői jog megsértése miatt. Meg kell tehát állapítania e felelősség feltételeit, ami jóval túlmutat a szerző monopóliuma alá tartozó cselekmény körvonalainak pusztá meghatározásán. A korlátozóbb megközelítés esetleg veszélyeztethetné a 2001/29 irányelv által megvalósított harmonizáció hatékony érvényesülését azáltal, hogy e felelősség meghatározó elemeit a nemzeti bíróságok szükségszerűen heterogén értékelésére hagyja.⁴⁶

60. A Bíróság ily módon úgy tekinthette, hogy mind a védelem alatt álló művek megosztására szolgáló platform interneten történő hozzáférhetővé tétele és kezelése egy *peer-to-peer* hálózat keretében, mind pedig egy olyan multimédia-lejátszó értékesítése, amelyre előzetesen olyan, interneten is elérhető kiegészítő modulokat telepítettek, amelyek a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhető olyan honlapokra mutató hiperlinkeket tartalmaznak, amelyeken szerzői jogi védelem alatt álló műveket tesznek hozzáférhetővé, e jog jogosultjainak engedélye nélkül, a 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés”

⁴⁴ A kifejezés eredete: Karapapa, S., „The requirement for a »new public« in EU copyright law”, *European Law Review*, 42/2017. sz., 63. o., ahol ugyanakkor kissé eltérő összefüggésben szerepel.

⁴⁵ A hiperlinkek összefüggésében lásd többek között: 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 24–27. pont).

⁴⁶ Már hasonló észrevételeket tettem a Stichting Brein ügyre vonatkozó indítványomban (C-610/15, EU:C:2017:99, 3. pont). Lásd ebben az értelemben: Rosati, E., « When Does a Communication to the Public under EU Copyright Law Need to Be to a "New Public"? », SSRN (papers.ssrn.com), 2020. július 2. Ugyanakkor, ezzel ellentétes álláspontként, lásd még: Saugmandsgaard Øe főtanácsnok YouTube és Cyando egyesített ügyekre vonatkozó indítványát (C-682/18 és C-683/18, EU:C:2020:586, különösen a 94–106. pont).

fogalma alá tartozik,⁴⁷ noha mindkét esetben a művek valódi nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételére egy korábbi szakaszban került sor. A Bíróság ugyanakkor az e művekhez való tényleges hozzáférés biztosítása során az érintett felhasználó megkerülhetetlen szerepére és az ügy teljes ismeretére hivatkozott.⁴⁸

61. Ez a megközelítés a felelősség mérsékléséhez is vezethet. A szerzői jog más területein (közelebbről a szomszédos jogok területén) a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a hangfelvételek előállítója számára hangfelvétele többszörözésének engedélyezését vagy megtiltását illetően a 2001/29 irányelv 2. cikkének c) pontjában biztosított jog nem teszi lehetővé számára, hogy fellépjen a hangfelvételéből valamely harmadik személy által valamely más hangfelvételbe való belefoglalás céljából átvett hangrészlet felhasználásával szemben, ha e részletet az említett hangfelvételbe módosított és a meghallgatáskor felismerhetetlen formában foglalják bele,⁴⁹ noha természetesen a hangfelvétel mintájának bármely felhasználása annak többszörözésével jár.

62. Ami a hiperlinkeket illeti, a Bíróságnak a szerzői jogok megsértéséért fennálló felelősség feltételeinek körülhatárolására irányuló megközelítése magyarázatot ad többek között arra, hogy bevezették a szubjektív elemet az azon cselekményre vonatkozó elemzésbe, amelyből e jogsértés fakadhat.⁵⁰

63. Az új közönség feltételét, amely, amint arra emlékeztettem, lehetővé tette a Bíróság számára annak megállapítását, hogy a hiperlinkek főszabály szerint nem igénylik a szerzői jogi jogosult engedélyét,⁵¹ véleményem szerint ugyanezen a logika szerint kell értelmezni.

64. Emlékeztetőül, e feltétel szerint a műnek a nyilvánossághoz történő olyan másodlagos közvetítése, amely ugyanazt a műszaki módot használja, és ugyanazt a közönséget célozza meg, mint amelyet a szerzői jogi jogosult az eredeti közvetítés során figyelembe vett, nem igényel új engedélyt.⁵² Ez a helyzet a hiperlinkek esetében is, amelyek ugyanazon műszaki mód, azaz a háló használatával ugyanazt a közönséget célozzák meg, mint az eredeti közvetítés, azaz az összes internetfelhasználót, amennyiben az eredeti közvetítésre a hozzáférés korlátozásai nélkül került sor.

65. Márpedig először is, a Bíróság maga is megjegyezte, hogy ez a megoldás nem a közvetítési cselekmény hiányával igazolható, mivel ilyen közvetítés szerinte fennáll, hanem azzal, hogy az internet (közelebbről a háló) felépítését ismerve a mű nyilvánosság számára korlátozás nélküli hozzáférhetővé tételének engedélyezésével a szerzői jogi jogosult feltételezhetően engedélyezte az e mű felé mutató hiperlinkek elhelyezését is. A Bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy bár minden, a szerző kizárólagos joga alá tartozó cselekményhez előzetes hozzájárulást kell beszerezni, a 2001/29 irányelv nem követeli meg, hogy e hozzájárulást szükségszerűen kifejezett módon kell megadni.⁵³

⁴⁷ Lásd: 2017. június 14-i Stichting Brein ítélet (C-610/15, EU:C:2017:456, rendelkező rész); 2017. április 26-i Stichting Brein ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300, a rendelkező rész 1. pontja).

⁴⁸ 2017. június 14-i Stichting Brein ítélet (C-610/15, EU:C:2017:456, 37. pont); 2017. április 26-i Stichting Brein ítélet (C-527/15, EU:C:2017:300, 50. pont).

⁴⁹ 2019. július 29-i Pelham és társai ítélet (C-476/17, EU:C:2019:624, a rendelkező rész 1. pontja).

⁵⁰ Lásd a jelen indítvány 52–54. pontját.

⁵¹ Lásd a jelen indítvány 37–39. pontját.

⁵² 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁵³ 2016. november 16-i Soulier és Doke ítélet (C-301/15, EU:C:2016:878, 33–35. pont).

66. Ezt követően, kifejezetten a Svensson és társai ítéletre⁵⁴ hivatkozva a Bíróság megállapította, hogy „egy olyan ügyben, amelyben az »új közönség« fogalmának értelmezése tárgyában fordultak hozzá kérdéssel, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy olyan esetben, amikor egy szerző előzetesen, explicit formában, jogfenntartó nyilatkozatok nélkül engedélyezte cikkeinek valamely kiadó honlapján történő közzétételét, anélkül hogy egyébként az e művekhez más honlapokról való hozzáférést korlátozó műszaki intézkedéseket alkalmazott volna, lényegében *úgy kell tekinteni, mintha e szerző az említett művek nyilvánosságához közvetítését az internetezők egésze számára engedélyezte volna*”.⁵⁵

67. Azt is meg kell vizsgálni, hogy a szerzői jogi jogosult e hallgatóságos hozzájárulása ténylegesen vonatkozhat-e „az internetezők egészére”. Álláspontom szerint nem.

68. E feltevés korlátai ugyanis nyilvánvalóvá váltak a Renckhoff ítélet⁵⁶ alapjául szolgáló ügyben. Ebben az ügyben nem egy védett műre mutató hiperlinkről volt szó, hanem olyan műről, amelyet egy olyan honlapról töltöttek le, ahol azt a szerző engedélyével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tették, és amelyet az engedélye nélkül egy másik honlapon online hozzáférhetővé tettek.

69. Márpedig, ha az új közönség feltételét szó szerint kellene alkalmazni,⁵⁷ e cselekmény nem tartozna a szerzői jogi jogosult kizárólagos joga alá, mivel amíg a szóban forgó mű az említett jogosult engedélyével volt elérhető az első honlapon (vagy más lapon, tehát nem szükségszerűen ugyanazon a lapon, ahonnan a művet lemásolták), a második honlapon történő hozzáférhetővé tétel nem új közönséget célzott meg, mivel valamennyi internetfelhasználót figyelembe vették az első hozzáférhetővé tétel során. Ily módon a szerzői jogi jogosult elveszítené az ellenőrzést műve terjesztése felett, ami – amint azt a Bíróság az ítéletében elismerte – a kizárólagos jogának kimerülését eredményezné.⁵⁸

70. Ennélfogva a Bíróság úgy ítélte meg, hogy korlátozni kell az új közönség feltételének hatályát, módosítva azon közönség meghatározását, amelyet a szerzői jogok jogosultja a mű eredeti hozzáférhetővé tételekor feltételezetten figyelembe vett. A Bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy e közönség kizárólag azon honlap felhasználóiból áll, amelyen ezen eredeti hozzáférhetővé tételre sor került, „nem pedig azon [lap] felhasználóiból, amelyen az említett jogosult engedélye nélkül tették online elérhetővé a művet, *illetve más felhasználókból*”.⁵⁹

71. Ily módon a Renckhoff ítéletet⁶⁰ követően az a jogi fikció, amely szerint valamely védelem alatt álló műnek az interneten a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetővé tétele az internet valamennyi (tényleges és potenciális) felhasználóját célozza, a hiperlinkek összefüggésében sem fogadható el. Az nem pusztán a nyilvánossághoz közvetítési jog *de facto* kimerülését eredményezi, hanem logikailag összeegyeztethetetlen ezzel az ítélettel.

⁵⁴ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

⁵⁵ 2016. november 16-i Soulier és Doke ítélet (C-301/15, EU:C:2016:878, 36. pont). Kiemelés tőlem.

⁵⁶ 2018. augusztus 7-i ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634).

⁵⁷ Amint azt egyébként az alapeljárás felperese is megállapította ebben az ügyben (lásd: 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet, C-161/17, EU:C:2018:634, 27. pont).

⁵⁸ 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 33. pont).

⁵⁹ 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 35. pont). Kiemelés tőlem.

⁶⁰ 2018. augusztus 7-i ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634).

72. Képzeljük el ugyanis a Svensson és társai ítélet⁶¹ következményeit az említett Renckhoff ítélet alapjául szolgáló üggyhez hasonló helyzetben. Ez utóbbi ítélet szerint sérti a szerzői jogi jogosult jogait az, ha a védelem alatt álló művet olyan honlapról töltötték le, amelyen azt az említett jogosult engedélyével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tették, és azt egy másik honlapon helyezik el. Ugyanakkor az, hogy a második honlapon ugyanezen, az első lapon elérhető műre mutató linket helyeznek el, akár *framing* felhasználásával, oly módon, hogy a mű úgy jelenik meg, mintha az a második honlapon lenne található, nem tartozna a szerző monopóliumának hatálya alá, tehát nem sértené e monopóliumot.⁶² Márpedig az eredeti rendelkezésre bocsátás közönsége mindkét esetben ugyanaz: valamennyi internet-felhasználó!

73. Meg kell tehát állapítani – amint azt a Bíróság a Renckhoff ítéletben⁶³ tette –, hogy valamely műnek egy honlapon történő hozzáférhetővé tétele során a szerzői jogi jogosult által figyelembe vett közönség azon közönségből áll, amely az említett lapot megtekinti. A szerzői jogi jogosult által figyelembe vett közönség ilyen meghatározása véleményem szerint megfelelően tükrözi az internet valóságát. Noha ugyanis egy szabadon hozzáférhető honlapra elméletileg bármely internetfelhasználó ellátogathat, a gyakorlatban az ahhoz esetlegesen hozzáférő lehetséges felhasználók száma kétségkívül többé-kevésbé jelentős, de hozzávetőlegesen meghatározott. A szerzői jogi jogosult műve hozzáférhetővé tételének engedélyezése során figyelembe veszi e lehetséges felhasználói kör terjedelmét. Ez különösen akkor fontos, ha e rendelkezésre bocsátás engedély alapján történik, mivel a feltételezett látogatók lehetséges száma jelentős tényező lehet az engedély árának meghatározásában.

74. Márpedig e honlaphoz is hozzá lehet férni hiperlink segítségével, sőt ilyen lesz a hozzáférés eseteinek többsége. A linket tartalmazó lap közönsége így a link céllapjának a közönsége lesz, vagyis az említett szerzői jogi jogosult által figyelembe vett közönség.

75. Összefoglalva, a Bíróság hiperlinkekre vagy általánosabban a művek interneten keresztül történő nyilvánosságához közvetítésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát véleményem szerint úgy kell értelmezni, hogy a szerzői jogi jogosult azáltal, hogy engedélyezi művének a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhető honlapon való hozzáférhetővé tételét, figyelembe veszi az ezen honlaphoz esetlegesen hozzáférő közönség egészét, ideértve a hiperlinkek segítségével történő hozzáférést is. Következésképpen ezek a linkek, noha közvetítési cselekményeknek minősülnek, mivel közvetlen hozzáférést biztosítanak a műhöz, főszabály szerint a szerzői jogi jogosult eredeti hozzáférhetővé tétel során adott engedélye alá tartoznak, és nem igényelnek további engedélyt.

Alkalmazás a művek internetes oldalakon más honlapokról történő beágyazása esetén

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tartalma

76. Emlékeztetőül, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy egy honlapon a szerzői jogi jogosult hozzájárulásával valamely másik honlapon a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetővé tett védett mű *framing* útján történő beágyazása e mű 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett nyilvánosságához közvetítésének minősül-e, ha az megkerüli az említett jogosult által a második honlapon a *framing* ellen hozott vagy előírt védelmi intézkedéseket.

⁶¹ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

⁶² A 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76) értelmében.

⁶³ 2018. augusztus 7-i ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 35. pont).

77. Először is tisztázni kell bizonyos terminológiai szempontokat. Az internetre vonatkozó terminológiát nem teljes egyértelműséggel határozták meg, és a *framing*, *inline linking* és *embedding* kifejezéseket néha szinonimaként használják. A Bíróság egyébiránt ítélezési gyakorlatában elfogadta a francia „transclusion” [magyarul: „áthivatkozás”] kifejezést, amely alkalmasnak tűnik valamennyi ilyen technika megjelölésére. Bár a kérdést előterjesztő bíróság kérdésében a *framingre* hivatkozik, véleményem szerint észszerűen feltételezhető, hogy az alapeljárásban szereplő probléma a más honlapról származó forrás valamely internetes oldalon való elhelyezésének minden eszközét érinti, vagy érintheti.

78. Márpedig az ilyen eredményt lehetővé tévő technikák nem korlátozódnak a *framingre*, amely abban áll, hogy a képernyőt több részre osztják, és e részek mindegyike megjelenítheti egy másik honlap tartalmát. Többek között az *inline linking* lehetővé teszi egy másik honlapról származó elem – leggyakrabban grafikai vagy audiovizuális fájl – beágyazását egy internetes oldalon.⁶⁴ A beágyazott elem tehát automatikusan megjelenik a képernyőn, anélkül hogy a felhasználónak a linke kellene kattintania. Ez az automatizmus szerzői jogi szempontból sokkal fontosabbnak tűnik számomra, mint a *framing* alkalmazása vagy nem alkalmazása. Ezt az elgondolást az alábbiakban részletesebben kifejtem.

79. Az ilyen linktípusokkal szemben léteznek műszaki védelmi intézkedések. Ezen intézkedések többek között abból állnak, hogy a védett internetes oldal HTML-kódjába olyan utasításokat iktatnak be, amelyek megakadályozzák a link működését, vagy amelyek megakadályozzák az oldal keretben (*frame*) történő megnyitását, mivel új ablakot vagy fület igényelnek, illetve amelyek a kívánt elem helyett egy másik képet, például szerzői jogi figyelmeztetést küldenek.

80. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést tehát úgy kell értelmezni, hogy az arra vonatkozik, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a valamely honlapon hiperlinkek segítségével a szerzői jogi jogosult hozzájárulásával a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetővé tett műnek egy másik honlapon oly módon történő beágyazása, hogy a mű a második honlapon úgy jelenik meg, mintha a mű e második lap szerves részét képeznél, az említett rendelkezés értelmében vett nyilvánosságához közvetítésnek minősül-e, amennyiben e beágyazás megkerüli a mű ilyen felhasználásával szemben hozott védelmi intézkedéseket.

Kattintható linkek

81. Amint arra emlékeztettem, a Bíróság állandó ítélezési gyakorlata értelmében az, ha egy olyan, szerzői jogi védelem alatt álló műhöz vezető hiperlinket helyeznek el, amelyet egy másik honlapon a szerzői jogi jogosult hozzájárulásával szabadon hozzáférhetővé tettek, e mű 2001/29 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett közvetítésének minősül.

82. Ezért nem értek egyet az SPK elemzésével, amely szerint a Bíróság ítélezési gyakorlatából az következik, hogy a védelem alatt álló művekre mutató hiperlinkek – a *framinget* vagy hasonló technikákat használókat is beleértve – kívül esnek a szerzői jogi jogosultak kizárólagos jogain, így soha nem valósul meg a nyilvánosságához közvetítés, annak ellenére, hogy e jogosultak esetlegesen az ilyen linkek használatával szembeni védelmi intézkedéseket alkalmaznak.

⁶⁴ Lásd a jelen indítvány 9. és 10. pontját.

83. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy a hiperlink elhelyezése a szerzői jog szempontjából releváns jogi aktus, mivel közvetlen hozzáférést biztosít a műhöz. Ez a cselekmény azonban nem igényel további engedélyt a szerzői jogi jogosultak részéről, mivel a szerzői jogi jogosult által az eredeti hozzáférhetővé tétel során már figyelembe vett közönséget célozza meg, így az említett jogosult által ezen eredeti közvetítés során adott engedély hatálya alá tartozik.

84. Ami az említett jogosult által figyelembe vett közönség meghatározását illeti, a Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlata egészének fényében annak megállapítását javaslom, hogy az azon honlap közönségéből áll – ideértve a potenciális közönséget is –, amelyen az eredeti hozzáférhetővé tételre sor került.⁶⁵

85. E közönség az említett laphoz különböző módokon férhet hozzá, többek között hiperlinkek segítségével. E megállapítás nem okoz problémát azon egyszerű linkek esetében, amelyek a lap kezdőlapjára mutatnak. Véleményem szerint ugyanez a helyzet a valamely lap konkrét oldalai felé mutató mélylinkek esetében is. Valójában senki nem várhatja el, hogy a művét mindig a borítótól vagy a nyitó stáblistától kezdve olvassák vagy nézzék. Egyébként ez nem annyira a szorosan vett művekhez való hozzáférés problémája, hanem az e hozzáféréssel kapcsolatos olyan körülményeket érinti, mint például a műhöz esetlegesen kapcsolódó és a szerzői jogi jogosult számára jövedelmet keletkeztető reklám elmaradása. Nem ennek kellene azonban meghatároznia az említett jogosult kizárólagos jogainak terjedelmét.

86. Kényesebb kérdések merülnek fel a *framing*, különösen az *inline frame* alkalmazása miatt. Ebben az esetben ugyanis nehéz meghatározni, hogy a valamely honlaphoz valamely másik lapról ily módon hozzáférő közönséget úgy kell-e tekinteni, mint amelyet a szerzői jogi jogosult figyelembe vett a mű első honlapon történő eredeti hozzáférhetővé tétele során.

87. Véleményem szerint elég egyértelmű, hogy a válasznak pozitívnak kell lennie, ha a *framing* tárgya egy honlap egésze vagy e lap egy teljes oldala. Igaz, hogy más honlapjának ilyen felhasználása visszaélést valósíthat meg, és bizonyos problémákat okozhat a szerző személyhez fűződő jogai, a védjegyjog vagy a tisztességes verseny szempontjából. Ugyanakkor a műhöz való hozzáférés, és így a nyilvánossághoz közvetítés joga szempontjából ez a helyzet nem áll szöges ellentétben a klasszikus linkek helyzetével. A felhasználók hozzáférnek a link célhonlapjához, és bár az a linket tartalmazó oldalon belül jelenik meg, e lap közönségének minősülnek, vagyis azon közönségnek, amelyet a szerzői jogi jogosult figyelembe vett a műnek az említett lapon történő hozzáférhetővé tétele során.

88. A honlap konkrét elemeire (például képek vagy audiovizuális fájlok) mutató linkek esete problematikusabb, különösen akkor, ha az elem egy másik lap szerves részének tűnik a *framing* vagy *inline frame* révén. Ugyanakkor a felhasználó a linkre kattintva ebben a helyzetben is kapcsolatot hoz létre a linkelt elem eredeti lapjával, és ezáltal ezen elem átvitelét idézi elő. E felhasználót tehát a lap közönsége, vagyis azon közönség részének kell tekinteni, amelyet a szerzői jogi jogosult figyelembe vett, amikor engedélyezte művének az említett lapon történő hozzáférhetővé tételét.

89. Egyébiránt az, hogy aktiválni kell a linket, azt jelzi a felhasználó számára, hogy olyan tartalomhoz fér hozzá, amely nem képezi az e linket tartalmazó internetes oldal szerves részét. Bár e tartalom származását többé-kevésbé el lehet titkolni, az internet működési módjairól

⁶⁵ Lásd a jelen indítvány 73. pontját.

észszerűen tájékozott felhasználónak számítani kell arra, hogy a link által célzott tartalom más forrásból is származhat, mint az általa éppen megtekintett internetes oldal. A szerzői jogi jogosult tehát az esetleges visszaélések⁶⁶ elleni küzdelem érdekében hivatkozhat a személyhez fűződő jogokra, sőt adott esetben a szellemi tulajdon más területéhez, például a védjegyjoghoz kapcsolódó jogokra.

90. Álláspontom szerint egyébként nehéz az egyértelmű felosztás, mivel a helyzetek nagyon változatosak lehetnek: olyan honlapok vagy internetes oldalak *framingje*, amelyek egyetlen jelentős tartalma védett művekből áll, vagy amelyek maguk is ilyen műveknek minősülnek, olyan védelem alatt álló teljesítményekre mutató mélylinkek, amelyek új böngészőablakban nyílnak meg, az eredeti lap címét feltüntetve vagy anélkül, olyan lapokra mutató egyszerű linkek, amelyek kezdőlapja vagy maga a honlap védett műnek minősül stb. E különböző helyzetek elemzése esetről esetre történő értékelést tesz szükségessé, amelynek eredménye esetleges. Márpedig azon személyi kör, amely hozzáférhet a műhöz, és amelyet a szerzői jogi jogosult feltételezhetően figyelembe vett a hozzáférhetővé tétel során, nem függhet ilyen ténybeli értékelésektől.⁶⁷

91. Úgy vélem tehát, hogy az interneten a szerzői jogi jogosult engedélyével szabadon hozzáférhető, szerzői jogi védelem alatt álló művek esetében azt a közönséget, amely ilyen művekhez *framinget* – az *inline frame-et* is ideértve – alkalmazó kattintható linkek révén fér hozzá, az e jogosult által e művek eredeti hozzáférhetővé tétele során figyelembe vett közönség részének kell tekinteni.⁶⁸ Természetesen ez az értékelés nem alkalmazható a hozzáférés korlátozására vonatkozó intézkedések megkerülésének eseteiben, sem abban az esetben, amikor a linkek a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett művekre mutatnak: ezekben a helyzetekben a Svensson és társai ítéletben,⁶⁹ illetve a GS Media ítéletben⁷⁰ kialakított megoldásokat kell alkalmazni.

A beágyazás (*embedding*)

92. Most azt a helyzetet fogom elemezni, amikor a más honlapokon található szerzői jogi védelem alatt álló műveket oly módon ágyazzák be valamely internetes oldalba, hogy azok ezen oldal megnyitásától kezdve automatikusan jelennek meg a felhasználó bármilyen további cselekménye nélkül (*inline links*). E technikát „automatikus linkeknek” minősítem. Ezen automatikus linkek helyzete véleményem szerint több szempontból is különbözik a kattintható linkek helyzetétől, beleértve a *framinget* alkalmazó linkeket is.⁷¹

⁶⁶ Mint például a származással való visszaélés.

⁶⁷ Lásd ebben az értelemben: 2016. november 16-i Soulier és Doke ítélet (C-301/15, EU:C:2016:878, 38. pont).

⁶⁸ Azt is ki kell emelni, hogy a link „kattintás” révén történő aktiválását meg kell különböztetni azoktól a cselekményektől, amelyeket a felhasználónak az interneten más célból, például videó vagy hangfelvétel elindítása érdekében kell megtennie, és amelyek kattintást is igényelnek. E cselekményeknek a nyilvánossághoz közvetítés joga szempontjából nincs jelentőségük, mivel azokra *azt követően* kerül sor, hogy a felhasználó hozzáfért a műhöz.

⁶⁹ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

⁷⁰ 2016. szeptember 8-i ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644).

⁷¹ Az Egyesült Államokban mind az ítélkezési gyakorlatban, mind a jogtudományban felmerül az a feltevés, amely szerint a linkek valamennyi kategóriáját nem lehet azonos módon kezelni pusztán működésük hasonló műszaki módja miatt. Az alábbi szakaszok sokat merítettek a következő műből: Ginsberg, J. C. és Budiardjo, L. A., „Embedding Content or Interring Copyright: Does the Internet Need the »Server Rule«?”, *Columbia Journal of Law & the Arts*, 42/2019. sz., 417. o., noha e szerzők azt javasolják, hogy mind az *inline linkinget*, mind a *framinget* tekintsük a szerző kizárólagos joga alá tartozónak.

– *Az automatikus linkek, mint nyilvánossághoz közvetítés*

93. Az automatikus link az forrást az e linket tartalmazó internetes oldal szerves részeként tünteti fel. A felhasználó számára tehát nincs különbség az internetes oldalra ugyanazon szerverről beágyazott kép és a más honlapról beágyazott kép között. Ha a Renckhoff ítélet⁷² alapjául szolgáló ügyben annak a lapnak a tulajdonosa, amelyen a másodlagos közvetítésre sor került, a szóban forgó képre mutató automatikus linket helyezett volna el, helyett, hogy azt saját szerveréről többszörözte volna és tette volna online elérhetővé, a közönség számára az eredmény azonos lett volna. A működési mód csak „a kulisszák mögött” tér el.

94. Az automatikus linkek tehát lehetővé teszik mások művének engedély nélküli hasznosítását az interneten, gyakorlatilag ugyanúgy, mint a többszörözés és az önálló közönség számára történő hozzáférhetővé tétel esetében. Ugyanakkor a hiperlink technológiájának álcája e gyakorlat jogszerűségének látszatát kelti, mivel a művet műszakilag kizárólag az eredeti lapot tároló szerverről teszik online elérhetővé.⁷³

95. Ugyanakkor automatikus link esetén a művet élvező közönség semmi esetre sem tekinthető e mű eredeti lapja közönségének. A közönség szempontjából ugyanis már nem áll fenn semmilyen kapcsolat az eredeti lappal, mivel minden a linket tartalmazó lapon történik. Így tehát ez utóbbi lap közönsége részesül a mű előnyeiből. Véleményem szerint nem lehet azt vélelmezni, hogy a szerzői jogi jogosult figyelembe vette ezt a közönséget, amikor engedélyt adott az eredeti hozzáférhetővé tételhez, hacsak nem térünk vissza az összes internetfelhasználóból álló közönség konstrukciójához,⁷⁴ ami viszont ellentétes a Renckhoff ítélettel.⁷⁵ Márpedig mivel az automatikus link hatása ugyanaz, mint a nyilvánosság számára önállóan hozzáférhetővé tett többszörözésé, nem látok okot ezek eltérő kezelésére. Az ilyen eltérő bánásmód megfosztaná hatékony érvényesülésétől mind a Renckhoff ítéletben kialakított ítélkezési gyakorlatot, mind a szerző preventív jellegű kizárólagos jogát, amennyiben valamely mű többszörözése és annak online elérhetővé tétele helyett azt automatikus link segítségével egyszerűen be lehetne építeni a saját honlapjába.⁷⁶

96. Ez annál is inkább így van, mivel az automatikus link helyzete a nyilvánossághoz közvetítési jog koncepciója szempontjából is különbözik a kattintható link helyzetétől, legalábbis ahogyan azt a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szabályozza.

97. Emlékeztetőül, ez a kizárólagos jog magában foglalja a műnek a nyilvánosság számára oly módon történő hozzáférhetővé tételét, hogy ahhoz bárki az általa választott helyen és időben férhessen hozzá. Ez a nyilvánossághoz közvetítés szokásos módja a hálón. A művet tehát egy honlapon teszik hozzáférhetővé, és a felhasználók ennek átvitelét indítják el, amikor belépnek erre a lapra. A kattintható linkek esetében a link aktiválása, vagyis a felhasználó cselekménye váltja ki az átvitelt.

⁷² 2018. augusztus 7-i ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634).

⁷³ Figyelman kívül hagyom az automatikus linkek szerzői vagyoni jogok körén kívül eső egyéb nem kívánatos hatásait, mint például a személyhez fűződő jogok megsértését, a mű hasznosításával kapcsolatos reklámbevételek elvonását, a tisztességtelen versenyt, illetve a „sávszélesség ellopásának” jelenségét (a link célhonlapján található szerver sávszélességének a linket tartalmazó lap javára történő használata).

⁷⁴ Lásd a jelen indítvány 68–72. pontját.

⁷⁵ 2018. augusztus 7-i ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634).

⁷⁶ Lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 30. pont).

98. Automatikus link esetén a mű eredeti lapjáról történő átvitel a linket tartalmazó lap HTML-kódjába írt automatizmus váltja ki. Erről a lapról származik tehát a közvetítés. Tulajdonosa tehát döntő szerepet játszik a link tárgyát képező mű olyan közönség – azaz a saját honlapjának közönsége – részére történő közvetítésében, amelyet a szerzői jogi jogosult nem vett figyelembe az eredeti hozzáférhetővé tétel során.⁷⁷ Ily módon további közvetítést (átviteli cselekményt) végez, amely független mind a műnek nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételétől, amelyre az eredeti lapon került sor, mind pedig az e műhöz való közvetlen hozzáférés biztosításától, amelyet a link elhelyezése jelent. E további cselekményhez a szóban forgó műre vonatkozó szerzői jogok jogosultjának engedélye szükséges.

99. Igaz, hogy automatikus link esetén – a Renckhoff ítélet alapjául szolgáló ügyben fennálló helyzettől eltérően – a szerzői jogi jogosult főszabály szerint megőrzi a végső ellenőrzést a mű közvetítése felett, mivel e művet eltávolíthatja az eredeti lapról, ezáltal hatástalanítva minden arra mutató linket.⁷⁸

100. Ugyanakkor először is, amint azt a francia kormány helyesen hangsúlyozza, ellentétes lenne a szerzői jog valamennyi eszméjével, ha a szerzői jogi jogosultnak határozott döntést kellene hoznia arról, hogy tűri a mű más által történő jogosulatlan felhasználását, vagy lemond a mű saját maga általi felhasználásáról. A szerzői jog célja ugyanis az, hogy lehetővé tegye a jogosult számára, hogy szabadon válassza meg a mű felhasználási módját, és abból jövedelemre tegyen szert, anélkül hogy e felhasználásból a szóban forgó mű későbbi, engedély nélküli felhasználása következne.

101. Másodszor, a szerzői jogi jogosult nem mindig képes a mű eltávolítására valamely honlapról, mivel annak felhasználása felhasználási szerződés tárgyát képezheti.⁷⁹ E jogosult tehát köteles lenne a mű hasznosítására vonatkozó hozzájárulását visszavonni, az abból eredő valamennyi jogi és pénzügyi következménnyel együtt.

102. Végül harmadszor, a szerzői jogi jogosult művén fennálló ellenőrzésének elvesztése egyáltalán nem feltétele annak, hogy a jogosult monopóliuma alá tartozó cselekményről legyen szó, és így e monopólium megsértésének sem, amennyiben e cselekményt az engedélye nélkül valósítják meg. A nyilvánossághoz közvetítés esetében többek között a másodlagos közvetítés minősülhet ilyen cselekménynek, amely ugyanakkor a szerzői jogi jogosult által végzett vagy az ő engedélyével történő eredeti közvetítéstől függ.⁸⁰

103. Ez a szerzői jogi jogosult által a mű eredeti hozzáférhetővé tétele felett gyakorolt elméleti ellenőrzés tehát véleményem szerint nem határozhatja meg szerzői jogi szempontból e mű automatikus link formájában történő későbbi felhasználásának értékelését.

104. Ugyanez vonatkozik arra is, hogy viszonylag könnyű hatástalanítani az automatikus linket a szóban forgó mű URL-címének módosításával, például az e művet tartalmazó fájl nevének megváltoztatása révén. Egyrészt a szerzői jogi jogosult nem mindig irányítója a mű eredeti hozzáférhetővé tételének, különösen ha arra egy engedélyes honlapján kerül sor. Így tehát nem mindig tudja szabadon módosítani a mű címét, és azt nem is távolíthatja el a honlapról. Másrészt

⁷⁷ Lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 45. és 46. pont).

⁷⁸ 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 30. és 44. pont).

⁷⁹ A 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634) alapjául szolgáló ügyben a művet nem a szerzői jogi jogosult lapjáról, hanem valamely engedélyeséről többszörözték.

⁸⁰ Például a televíziós jel továbbközvetítését illetően egy szálloda szobáiba, lásd: 2006. december 7-i SGAE-ítélet (C-306/05, EU:C:2006:764).

ez az intézkedés csak akkor lehetséges, ha észlelik a mű automatikus link formájában történő felhasználását, míg a szerző kizárólagos jogai, amint azt a Bíróság az ítélezési gyakorlatában⁸¹ hangsúlyozza, preventív jellegűek.

105. Ezen okok miatt véleményem szerint különbséget kell tenni a Bíróság ítélezési gyakorlatában hivatkozott „kattintható” linkek és azon automatikus linkek között, amelyek automatikusan a linket tartalmazó internetes oldalon jelenítik meg azt az forrást, amelyre a link mutat, anélkül hogy a felhasználónak bármilyen cselekményt kellene végeznie. Amikor ugyanis ezek az automatikus linkek szerzői jogi védelem alatt álló művekre vonatkoznak, a szóban forgó mű közvetítése mind műszaki, mind funkcionális szempontból egy olyan közönség felé valósul meg, amelyet a szerzői jogi jogosult az eredeti hozzáférhetővé tétel során nem vett figyelembe, vagyis egy másik honlap közönsége felé, mint amelyen az eredeti hozzáférhetővé tétel történt.

– *A szerzői jogi jogosultak helyzete*

106. Az ilyen értelmezés védelmet nyújtó jogi eszközöket biztosítana a jogosultak számára műveik engedély nélküli hasznosítása ellen az interneten. Ily módon ez megerősítené tárgyalási helyzetüket az e művek felhasználására vonatkozó engedélyek megadása tekintetében. Ki fogadná el ugyanis, hogy megfelelő árat fizessen valamely mű felhasználásáért az interneten, ha lehetséges és teljes mértékben jogszerű lenne, ha ingyenesen a szerző honlapjára, vagy bármely más olyan lapra mutató automatikus linket helyez el, ahol a szóban forgó művet a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszik?

107. Ez a megoldás lehetővé tenné a szükséges rugalmasságot azokban az esetekben is, amikor a szerzői jogi jogosultak engedélyezni kívánják a műveikre mutató automatikus linkeket. Egyes szerzők ugyanis a lehető legszélesebb terjesztés érdekében közzéteszik az interneten a műveiket, anélkül hogy abból közvetlenül jövedelemre kívánnának szert tenni. Ezek a szerzők tehát a „Creative Commons” licencrendszerhez hasonlóan művük interneten történő hozzáférhetővé tételéhez az engedélyezett felhasználási módokat (például kereskedelmi vagy nem kereskedelmi) és e felhasználás feltételeit (például a szerző nevének feltüntetését) tartalmazó engedélyt kapcsolhatnának.⁸² Az internetes tartalmegosztó platformok már szabályozzák ezt a kérdést a felhasználók által letöltött tartalom újrafelhasználására vonatkozó szabályzatukban, a felhasználók számára e vonatkozásban kisebb-nagyobb szabadságot biztosítva.⁸³ Bár néha felmerül a vita azzal kapcsolatban, hogy ezek az engedélyek kiterjednek-e az automatikus linkekre vagy a *framingre*, ez az e technikák szerzői jogi helyzetét övező bizonytalanságból ered. E bizonytalanság feloldását követően a platformok hozzáigazíthatják ahhoz a használati feltételeiket.⁸⁴

⁸¹ 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 29. pont).

⁸² A Creative Commons engedélyek a művek – különösen az interneten keresztül történő – újrafelhasználásának és terjesztésének feltételeit szabályozó, az Egyesült Államokban letelepedett ugyanilyen nevű nonprofit szervezet által kidolgozott engedélyek rendszerét jelentik. Ez a rendszer három kritérium alapján különböző felhasználási engedélyeket tartalmaz, amelyeket a mű szerzője a mű hozzáférhetővé tételekor szabadon kombinálhat: kereskedelmi vagy nem kereskedelmi felhasználások, az eredeti mű módosítható vagy nem módosítható jellege és a származékos mű ugyanezen engedély alapján történő terjesztésére vonatkozó esetleges feltétel. Egy HTML-kódok segítségével a műbe illesztett jelrendszer lehetővé teszi a közönség tájékoztatását az alkalmazandó felhasználási engedélyről.

⁸³ Például a YouTube-szolgáltatás felhasználási feltételei szerint: „[...] a Szolgáltatás minden felhasználója számára az egész világra kiterjedő, nem kizárólagos, jogdíjmentes engedélyt biztosít a saját Tartalma Szolgáltatáson keresztül elérésére, valamint a Tartalomnak a Szolgáltatás valamely funkciója által lehetővé tett módon való felhasználására (többek között reprodukálására, terjesztésére, módosítására, megjelenítésére és előadására)”.

⁸⁴ Ilyen vita a közelmúltban egy másik tartalmegosztó platformmal, az Instagrammal kapcsolatban is felmerült: <https://arstechnica.com/tech-policy/2020/06/instagram-just-threw-users-of-its-embedding-api-under-the-bus>.

108. Egyébiránt az interneten a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett művekre mutató egyes automatikus linkek kétségtelenül a nyilvánossághoz közvetítés joga alóli, a 2001/29 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésében előírt kivételek közé tartozhatnak. Itt többek között az idézésre, valamint a karikatúrára, a paródiára és az utánzásra vonatkozó kivételekre gondolok (a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) és k) pontja), amelyek lefedhetik az interneten szokásos gyakorlatok nagy részét. E felhasználásoknak természetesen meg kell felelniük az említett kivételek alkalmazási feltételeinek.

– *A BestWater International végzés*

109. Végül úgy tűnik, hogy a fent javasolt értelmezés nem felel meg teljes mértékben a BestWater International végzésben elfogadott megoldásnak.⁸⁵ E végzéssel kapcsolatban azonban a következő megjegyzéseket kell tennem.

110. Az említett végzés a Svensson és társai ítéletben szereplő azon állításon alapul, amely szerint azt a megállapítást, hogy a kattintható link nem minősül a mű új közönséghez való közvetítésének, „nem kérdőjelezi meg az, ha a kérdést előterjesztő bíróságnak azt kell megállapítania [...], hogy amikor az internethasználók a szóban forgó linkre kattintanak, a mű azt a benyomást keltve jelenik meg, hogy a linket tartalmazó [lapon] található, míg valójában egy másik [lapról] származik”.⁸⁶ A BestWater International végzésben ezt a helyzetet „lényegében” egy *inline link*hez hasonlították.⁸⁷

111. Ugyanakkor, amint azt a jelen indítvány 93–105. pontjában kifejtettem, lényeges különbség van valamely forrás *inline linking* technológiával történő beágyazása és a kattintható linkek között, még akkor is, ha *framinget* használnak. Márpedig a Svensson és társai ítélet⁸⁸ csak a kattintható linkekre vonatkozik. Erre az ítéletre tehát nem támaszkodhatott megalapozottan az *inline linkingre* vonatkozó végzés. Egyébiránt úgy tűnik, hogy ebben az ügyben az alapeljárás kattintható linkekre vonatkozott. A BestWater International végzés rendelkező része nem az *inline linkinget*, hanem csak a *framinget* említi.⁸⁹

112. Ráadásul a kérdést előterjesztő bíróság – majd ezt követően maga a végzés – a BestWater International végzés⁹⁰ alapjául szolgáló ügyben feltett kérdés megfogalmazása során nem vett figyelembe bizonyos olyan ténybeli körülményeket, amelyeknek – ha figyelembe vették volna őket – eltérő megoldáshoz kellett volna vezetniük ebben az ügyben. Először is, ez az ügy a YouTube platformon közzétett audiovizuális műnek egy honlapon való beágyazására vonatkozott. Márpedig, amint azt említettem,⁹¹ e platform felhasználási feltételei kifejezett engedélyt tartalmaznak az e felületen közzétett tartalmak harmadik személyek általi felhasználására. Tudomásom szerint már a szóban forgó ügy tényállásának idején is ez volt a helyzet. Másodszor, a szóban forgó művet a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül tették a nyilvánosság számára hozzáférhetővé az említett platformon.⁹² Lehetséges tehát, hogy az ügyet a Bíróság által a GS Media ítéletben⁹³ utóbb kialakított elvek alapján kellett volna elbírálni.

⁸⁵ 2014. október 21-i végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315).

⁸⁶ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 29. pont). Kiemelés tőlem.

⁸⁷ 2014. október 21-i BestWater International végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315, 17. pont).

⁸⁸ 2014. február 13-i ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76).

⁸⁹ 2014. október 21-i BestWater International végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315, 5. pont és rendelkező rész).

⁹⁰ 2014. október 21-i végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315).

⁹¹ Lásd a jelen indítvány 83. lábjegyzetét.

⁹² 2014. október 21-i BestWater International végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315, 4. pont, utolsó mondat).

⁹³ 2016. szeptember 8-i ítélet (C-160/15, EU:C:2016:644).

113. Úgy vélem tehát, hogy a BestWater International végzés⁹⁴ nem tekinthető kötelező precedensnek az automatikus linkek 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítési jog fényében történő értékelését illetően.

– *A szóban forgó különböző érdekek közötti egyensúly*

114. A részemről egyrészt a *framinget* használó kattintható linkek, másrészt pedig az általam fent meghatározott automatikus linkek tekintetében javasolt eltérő bánásmód nem tűnik nyilvánvalóan indokoltnak. Ha ugyanis a felhasználó a linkekre kattintott, e két technika eredménye az ő szempontjából azonos: a link tárgya a linket tartalmazó internetes oldal szerves részeként jelenik meg. Joggal merülhet fel tehát az a kérdés, hogy a *framinget* használó kattintható linkek – az automatikus linkekhez hasonlóan – nem tekinthetők-e nyilvánossághoz közvetítési cselekményeknek, amennyiben szerzői jogi védelem alatt álló művekre mutatnak.

115. Az e két kapcsolattípus között fennálló, a jelen indítvány 93–98. pontjában ismertetett műszaki és funkcionális különbségektől eltekintve azonban úgy vélem, hogy e különbségtétel lehetővé teszi a 2001/29 irányelv egyik céljának, vagyis a szerzői jogi jogosultak és a felhasználók érdekei közötti megfelelő egyensúly biztosításának lehető legjobb megvalósítását.⁹⁵ A felhasználó számára ugyanis gyakran nehéz bizonyossággal megállapítani, hogy az a tárgy, amelyre vonatkozóan az internetes oldalán linket helyezett el, szerzői jogi védelem alatt álló műnek minősül-e. Még az egyszerű link sem mentes minden veszélytől, mivel valamely honlap kezdőlapja vagy akár az egész lap ilyen műnek minősülhet. E nehézség hatása az, hogy az internetfelhasználókat – véleményem szerint a szerzői jogi jogosultak jogos érdekeihez képest aránytalan mértékben – visszatartja attól, hogy az interneten egyébként elterjedt, a működését és számos honlap vonzerejét szolgáló *framinget* alkalmazzák.

116. Ezzel szemben meg kell jegyezni egyrészt azt, hogy a kattintható és az automatikus linkek közötti különbségtétel valamennyi internetfelhasználó számára könnyen felfogható, és nem eredményezhet semmilyen bizonytalanságot. Egyébként ritkán fordul elő, hogy az automatikus linkeket teljes internetes oldalak, sőt teljes honlapok beágyazására használják. E technika rendszerint grafikai és audiovizuális fájlok beágyazására szolgál.

117. Másrészt, bár a Bíróság azt hangsúlyozta, hogy a hiperlinkek hozzájárulnak az internet megfelelő működéséhez, lehetővé téve az e hálózaton belüli információáramlást,⁹⁶ ez kétségtelenül igaz a kattintható linkeket illetően is.⁹⁷ Ugyanakkor nem gondolom, hogy ugyanezt az érvet fel lehetne hozni az automatikus linkeket illetően is. Éppen ellenkezőleg, e linkek „elszívják” a hálón található tartalmat, mentesítve a felhasználókat a különböző honlapok közötti „szörfözés” alól. Így hozzájárulnak a háló monopolizálásához és az információk korlátozott számú, még korlátozottabb számú társasághoz tartozó, a piacon erőfölényben lévő szolgáltatásnál történő koncentrálódásához.

⁹⁴ 2014. október 21-i végzés (C-348/13, nem tették közzé, EU:C:2014:2315).

⁹⁵ A 2001/29 irányelv (31) preambulumbekkezdése.

⁹⁶ 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁹⁷ Lásd a jelen indítvány 5. pontját.

118. Úgy tűnik tehát számomra, hogy a szóban forgó különböző érdekek közötti egyensúly igazolja a kattintható linkek – a *framinget* használókat is ideértve – és az automatikus linkek közötti eltérő bánásmódot. Míg ugyanis vélelmezhetjük, hogy a szerzői jogi jogosultak az előbbieket figyelembe vették a műveik interneten történő hozzáférhetővé tételének engedélyezése során, addig azt nem lehet elvárni tőlük, hogy túrják az utóbbiakat.

119. Ily módon azt javaslom, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül a szerzői jogi védelem alatt álló, a nyilvánosság számára más honlapokon a szerzői jogok jogosultjának engedélyével szabadon hozzáférhetővé tett művek valamely internetes oldalba való beágyazása oly módon, hogy e művek a megnyitásától kezdve automatikusan jelennek meg ezen az oldalon a felhasználó bármilyen további cselekménye nélkül.

120. Ez a megfontolás attól függetlenül alkalmazandó, hogy a művet esetlegesen miniatűr (*thumbnail*) formájában építik be, vagy hogy – mint az alapügyben – a beágyazás forrása az eredeti mű miniatűrje. A méret megváltoztatása ugyanis nem játszik szerepet a nyilvánossághoz közvetítés fennállásának megítélésében, amennyiben a mű eredeti elemei érzékelhetők.⁹⁸ Egyébiránt a kép valamely internetes oldalon való mérete viszonylagos, mivel az a kép felbontásától és annak a képernyőnek a méretétől függ, amelyen azt megjelenítik. A megjelenítés mérete nem csak az internetes oldal designjához, hanem általában azon készülék képernyőjének méretéhez is igazodik, amelyen ezt az oldalt megnyitják. Ezzel szemben a képeket ritkán jelenítik meg valós méretükben, mivel az a modern fájlok kapcsán gyakran meghaladja a számítógép szabvány képernyőjének méretét. Nehéz tehát meghatározni, hogy mi minősül miniatűrnek, indexképnek vagy a kép „rendes” méretének.

Védelmi intézkedések

121. Az automatikus linkek kapcsán általam javasolt értelmezés ugyanakkor nem felel meg teljes mértékben a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésnek. Az ugyanis, hogy az automatikus linkeket nyilvánossághoz közvetítésnek kell tekinteni, nem oldja meg az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben felvetett azon problémát, miszerint a *framing* használatát a kattintható linkek esetében nem kell-e nyilvánossághoz közvetítésnek tekinteni akkor is, ha e linkek megkerülik a *framinggel* szembeni védelmet szolgáló műszaki intézkedéseket.

122. A VG Bild-Kunst, a francia kormány, valamint a Bizottság álláspontja szerint erre a kérdésre igenlő választ kell adni. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanezt az álláspontot képviseli.

123. Be kell vallanom, hogy ez a megoldás első ránézésre megdöbbentőnek tűnik. Az nem vitás, hogy egyértelmű. Amint azt a francia kormány megjegyzi, a műszaki védelmi intézkedések alkalmazása egyértelműen jelzi a szerzői jogi jogosult arra irányuló szándékát, hogy ne tegye lehetővé a nyilvánosság számára a művéhez való hozzáférést a *framinget* használó hiperlinkek révén. A szándék e kinyilvánítása bizonyossággal körülhatárolja azon személyek körét, akiket az említett jogosult a mű eredeti hozzáférhetővé tétele során figyelembe vett.

124. Úgy vélem azonban, hogy az ilyen értelmezés több fontos érveléssel is ellentétes.

⁹⁸ Ezzel szemben az olyan kis méretű miniatűr beágyazása, hogy a szóban forgó mű eredeti elemei nem észlelhetők, például a kattintható link elhelyezkedésének jelzése érdekében, nem minősül e mű nyilvánosságához közvetítésének.

125. Először is, amikor a védelem alatt álló művek nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele az interneten (vagy pontosabban a hálón) történik, számos esetben a szerzői jogi jogosult nem dönthet a műszaki védelmi intézkedések alkalmazásáról. Ez a helyzet különösen az engedély alapján online elérhetővé tett művek esetében, vagyis amikor nem maga a szerzői jogi jogosult teszi ezeket elérhetővé, hanem az engedélyével egy harmadik személy.⁹⁹ Ugyanez áll fenn a különböző megosztó platformokon közzétett azon művek esetében is, amelyek felhasználói nem ellenőrzik sem a tartalomvédelmi politikát, sem a műszaki intézkedések e védelem céljából történő alkalmazását. Végül a jelen ügy azt mutatja, hogy a szerzői jogi közös jogkezelő szervezetek anélkül követelhetik meg ilyen védelmi intézkedések alkalmazását, hogy erre tagjaik kifejezetten megbízást adtak volna.

126. Nem világos számomra, hogy mindezen helyzetekben miként lehetne úgy tekinteni, hogy a műszaki védelmi intézkedések alkalmazása vagy annak elmaradása a szerzői jogi jogosult *framinget* használó hiperlinkek révén a művéhez való hozzáféréssel kapcsolatos bármilyen szándékát tükrözi.

127. Másodszor, az elképzelt megoldás a Bíróság által a Svensson és társai ügyben hozott ítéletben kialakított megoldással fennálló analógián alapul, amely ítélet szerint „abban az esetben, ha a kattintható link lehetővé teszi a linket tartalmazó [lap] felhasználói számára a védett műveket magában foglaló [lap] által alkalmazott műszaki intézkedés megkerülését, annak érdekében, hogy a hozzáférést csupán az előfizetőikre korlátozzák, és ekképpen olyan beavatkozást jelent, mely nélkül az említett felhasználók nem érhetnék el a közvetített műveket, e felhasználók összességét új nyilvánosságnak kell tekinteni, amelyet a szerzői jog jogosultjai az eredeti közvetítés engedélyezésekor nem vettek figyelembe, és ennek folytán a jogosultak engedélye szükséges az ilyen nyilvánossághoz közvetítéshez”.¹⁰⁰ Másként fogalmazva, a hiperlink csak akkor igényli a szerzői jogi jogosult engedélyét, ha az említett jogosult által az eredeti hozzáférhetővé tétel során figyelembe vett közönséghez képest kiterjeszti a műhöz hozzáféréssel rendelkező nyilvánosság körét, többek között az ezen eredeti hozzáférhetővé tétel során alkalmazott hozzáférést korlátozó intézkedések megkerülésével.

128. Ugyanakkor alapvető különbség van az ezen ítéletben szereplő hozzáférést korlátozó intézkedések és a *framinggel* szembeni védelmi intézkedések között. A hozzáférést korlátozó intézkedések ténylegesen korlátozzák azon személyek körét, akik hozzáférhetnek a szóban forgó műhöz. Azok a személyek, akik ezen intézkedéseket megkerülik, új közönségnek minősülnek, azaz olyan közönségnek, amelyet a szerzői jogi jogosult nem vett figyelembe a mű hozzáférhetővé tétele során. Bár az igaz, hogy az említett jogosult nem mindig gyakorolt ellenőrzést ezen intézkedések alkalmazása felett, ezek alkalmazása általában a felhasználási engedély díjával kapcsolatos tárgyalások egyik eleme, mivel meghatározza e felhasználás várható bevételét, és így az engedély értékét. A szerzői jogi jogosult tehát az engedély árának elfogadásával figyelembe veszi ezeket a korlátozó intézkedéseket. Ami a művek szerzői jogi jogosultak által történő hozzáférhetővé tételét illeti, ez utóbbiak általában bizonyos fokú ellenőrzést gyakorolnak a művekhez hozzáférő személyek köre felett. Ez a helyzet többek között a „testre szabott” honlapok, valamint a megosztó platformok esetében is, amelyek általában lehetővé teszik legalább annak pontosítását, hogy az online elérhetővé tétel „nyilvános” vagy „magán-” jellegű-e. Ily módon álláspontom szerint úgy lehet tekinteni, hogy a szerzői jogi jogosult erre vonatkozó választása – legalábbis a legtöbb esetben – ténylegesen tükrözi azon közönséggel kapcsolatos szándékát, amelyet a mű eredeti hozzáférhetővé tétele során figyelembe vett.

⁹⁹ Emlékeztetek arra, hogy ez volt a helyzet a 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634) alapjául szolgáló ügyben szereplő mű esetében.

¹⁰⁰ 2014. február 13-i Svensson és társai ítélet (C-466/12, EU:C:2014:76, 31. pont).

129. Más a helyzet a *framinggel* szembeni védelmi intézkedések esetében. Ezek az intézkedések ugyanis sem a műhöz való hozzáférést, sem az ahhoz való hozzáférés módját nem korlátozzák, hanem kizárólag csak a képernyőn való megjelenítés módját. Ezek gyakran abban nyilvánulnak meg, hogy a böngésző megtagadja a link céloldalának megnyitását egy keretben, illetve azt javasolja, hogy ezt az oldalt egy új ablakban nyissák meg, vagy pedig automatikusan megnyitja azt a linket tartalmazó oldal helyett. A link ilyenkor szabvány hiperlinkként működik. A jelen esetben tehát egyáltalán nem lehet szó új közönségről, mivel a közönség mindig ugyanaz: a link célhonlapjának közönsége. Nem áll fenn tehát analógia a műhöz való hozzáférést korlátozó intézkedésekkel az új közönség fennállásának értékelését illetően. Ily módon, eltekintve attól, hogy az ilyen intézkedések alkalmazása ritkán tükrözi a szerzői jogi jogosult akaratát, ezek az intézkedések nem határozzák meg azon személyek körét, akiket a mű rendelkezésre bocsátásának potenciális közönségeként figyelembe vettek. Esetleges megkerülésük tehát nem tágítja ezt a kört, és ezért az új közönség elmélete alapján nem minősülhet nyilvánossághoz közvetítési cselekménynek.

130. Végül harmadszor, az a megoldás, amely a kizárólagos szerzői jogok terjedelmét nem a hozzáférést korlátozó műszaki intézkedések, hanem az egyes internetes gyakorlatokkal szembeni védelmet biztosító műszaki intézkedések alkalmazásához köti, véleményem szerint veszélyes irányba mozdítaná el az uniós szerzői jogot. Egy ilyen megoldás ugyanis azt jelentené, hogy a műszaki védelmi intézkedések alkalmazása a szerzői jogi védelem előfeltétele lenne, és ellentétes lenne azzal az elvvel, amely szerint a szerzői jog által biztosított védelem feltétel nélküli.¹⁰¹ A Bíróság már kifejezetten elutasította azt az elgondolást, hogy a nyilvánossághoz közvetítés joga által biztosított védelem feltétele az lehetne, hogy a szerzői jogi jogosult korlátozza a mű internethasználók általi felhasználásának lehetőségét.¹⁰²

131. Véleményem szerint előnyösebb a kizárólagos szerzői jogok terjedelmének egyértelmű körülhatárolása és a jelen indítvány 107. pontjában leírtakhoz hasonló *opt-out* megoldások lehetővé tétele, mint a szerzői jogi rendszer műszaki intézkedések alkalmazásától függő *opt-in* rendszerré alakítása az online felhasználások tekintetében. Ez jobban biztosítja a 2001/29 irányelvnek egyrészt a jogosultak magas szintű védelmének megteremtésére, másrészt az említett jogosultak és a felhasználók érdekei közötti megfelelő egyensúly biztosítására irányuló céljainak elérését.¹⁰³

132. A fent kifejtett indokok összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ adja, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem minősül az e rendelkezés értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek a jogosult hozzájárulásával egy honlapon szabadon hozzáférhetővé tett mű *framing* segítségével történő beágyazása harmadik személy honlapján, amennyiben e beágyazás megkerüli a szerzői jogi jogosult által a *framing* ellen hozott vagy kezdeményezett védelmi intézkedéseket.

¹⁰¹ Vagy pontosabban, annak csak egy olyan mű létezése a feltétele, amely a szerző szellemi alkotásának kifejeződése.

¹⁰² 2018. augusztus 7-i Renckhoff ítélet (C-161/17, EU:C:2018:634, 36. pont).

¹⁰³ A 2001/29 irányelv (9) és (31) preambulumbekkezdése.

A 2001/29 irányelv 6. cikke

133. Releváns lehet még az alapügy megoldása szempontjából annak meghatározása, hogy a más honlapokon található művek internetes oldalakon való beágyazásával szembeni védelmet biztosító műszaki intézkedések maguk is részesülhetnek-e a 2001/29 irányelv 6. cikke szerinti jogi védelemben.

134. E cikk értelmében a tagállamok kötelesek jogi védelmet biztosítani a hatásos védelmi intézkedések ügy ismeretében történő megkerülésével szemben. Az e rendelkezés értelmében vett védelmi intézkedések közé tartoznak többek között azok a technológiák, amelyek célja a szerzői jogok jogosultjai által nem engedélyezett cselekmények megakadályozása vagy korlátozása. Ezek akkor minősülnek hatásosnak, ha biztosítják az említett jogosultak számára a mű felhasználása feletti ellenőrzést, többek között a mű átalakítása révén.

135. Úgy tűnik, hogy a művek más honlapokról történő beágyazásával szembeni védelmi intézkedések főszabály szerint megfelelnek e feltételeknek. Olyan technológiákról van ugyanis szó, amelyek a mű, vagyis az e művet tartalmazó internetes oldal kódja átalakításának köszönhetően a szerzői jogi jogosult számára ellenőrzést biztosítanak a mű más honlapon történő, beágyazás formájában megvalósuló felhasználása felett. Bár ezek az intézkedések, mivel léteznek „ellenintézkedések” is, nem alkalmasak az ilyen használat teljes megakadályozására, vitathatatlanul korlátozhatják azt.

136. A Bíróság ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a 2001/29 irányelv 6. cikkében szereplő jogi védelem alkalmazásának célja kizárólag az, hogy védje a szerzői jogi jogosultat az engedélyéhez kötött cselekmények tekintetében.¹⁰⁴ Márpedig, amint azt megállapítani javaslom, a más honlapokról származó művek *framinget* használó kattintható linkek segítségével történő beágyazása nem igényli a szerzői jogi jogosult engedélyét, mivel azt ez utóbbinak a mű eredeti hozzáférhetővé tételekor kellett megadnia. Az ilyen cselekményekkel szembeni védelmi intézkedések, noha jogszerűek, nem részesülnek tehát a 2001/29 irányelv 6. cikke szerinti védelemben.

137. Ezzel szemben a más honlapokról származó művek automatikus linkek (*inline linking*) segítségével történő beágyazása javaslatom szerint a szerzői jogi jogosult engedélyét igényli. Az ilyen beágyazással szembeni védelmi intézkedések tehát a 2001/29 irányelv 6. cikkének hatálya alá tartoznak.

138. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság tekintse úgy, hogy a 2001/29 irányelv 6. cikke értelmében vett hatásos védelmi intézkedéseknek minősülnek a szerzői jogi védelem alatt álló, a nyilvánosság számára más honlapokon a szerzői jogok jogosultjának engedélyével szabadon hozzáférhetővé tett művek valamely internetes oldalba való oly módon történő beágyazása elleni védelmi intézkedések, hogy e művek az oldal megnyitásától kezdve automatikusan jelennek meg ott a felhasználó bármilyen további cselekménye nélkül.

¹⁰⁴ 2014. január 23-i Nintendo és társai ítélet (C-355/12, EU:C:2014:25, 25. pont).

Végkövetkeztetés

139. A fentiek összességére figyelemmel azt javasolom, hogy a Bíróság a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen válaszolja meg:

- 1) Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek minősül a szerzői jogi védelem alatt álló, a nyilvánosság számára más honlapokon a szerzői jogok jogosultjának engedélyével szabadon hozzáférhetővé tett művek valamely internetes oldalba való beágyazása oly módon, hogy e művek a megnyitásától kezdve automatikusan jelennek meg ezen az oldalon a felhasználó bármilyen további cselekménye nélkül.
- 2) E cikket úgy kell értelmezni, hogy nem minősül e rendelkezés értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek a jogosult hozzájárulásával honlapon a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhetővé tett mű *framing* technikát alkalmazó kattintható link útján történő beágyazása harmadik személy honlapján, amennyiben e beágyazás megkerüli a szerzői jogi jogosult által a *framing* ellen hozott vagy kezdeményezett védelmi intézkedéseket
- 3) A 2001/29 irányelv 6. cikke értelmében vett hatásos védelmi intézkedéseknek minősülnek a szerzői jogi védelem alatt álló, a nyilvánosság számára más honlapokon a szerzői jogok jogosultjának engedélyével szabadon hozzáférhetővé tett művek valamely internetes oldalba való oly módon történő beágyazása elleni védelmi intézkedések, hogy e művek ezen oldal megnyitásától kezdve automatikusan jelennek meg ott a felhasználó bármilyen további cselekménye nélkül.